

TIETOA HYVINVOINTITYÖSTÄ

- Hyvinvointityö Kuopiossa
- Hyvä mieli
- Elämänlaatu ja terveys

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma sekä vuosiraportit

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma nostaa esiin tietoa kuopiolaisten hyvinvoinnista ja viitoittaa tietä hyvinvoinnin edistämiseksi. Se on hyvinvointijohtamisen työväline strategiatyöhön, toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja seurantaan. Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman esiin nostamat tavoitteet huomioidaan taloussuunnitelmassa ja toimialojen käyttösuunnitelmissa. Tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista arvioidaan talousarvion toteutumisen yhteydessä sekä hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman vuosiraporteissa.

Kuopion laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma vuosille 2021-2025 koostuu kolmesta osasta:

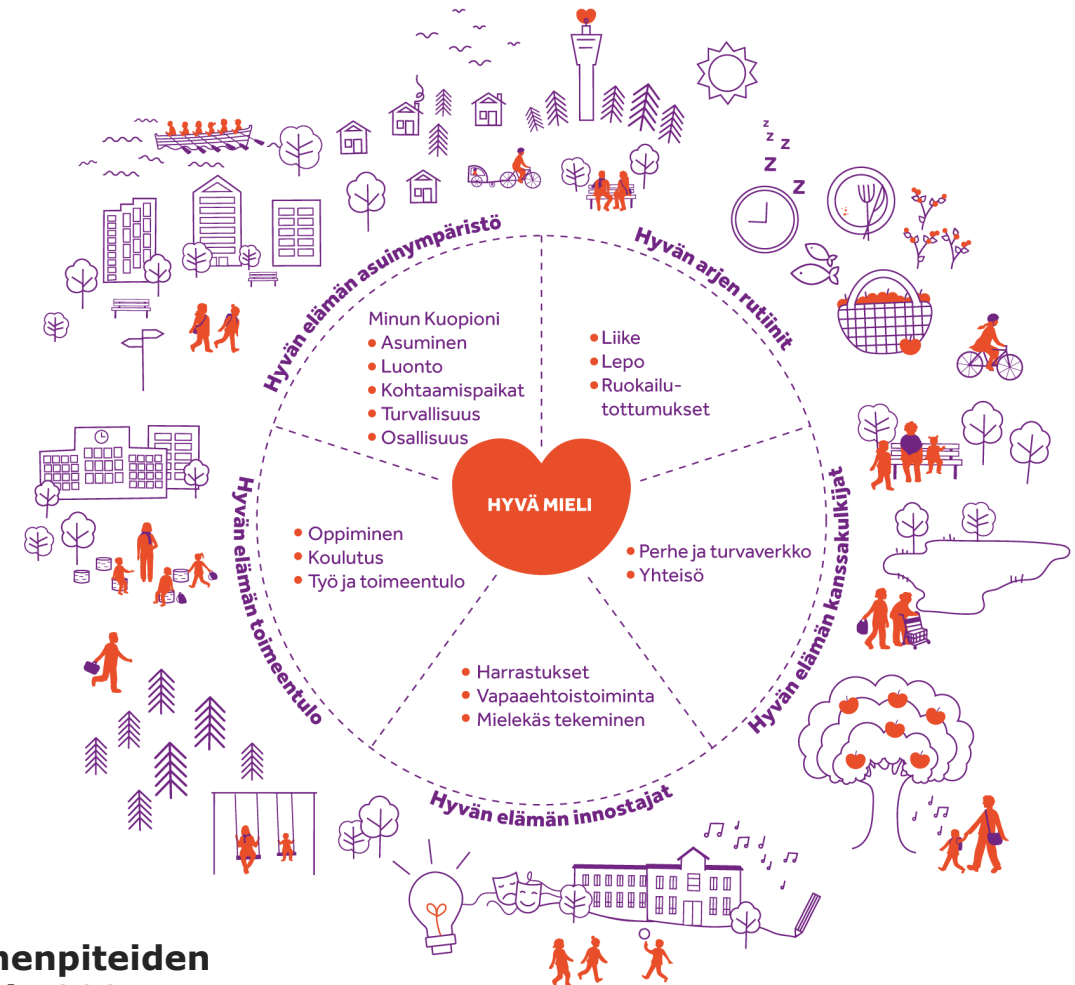
1. Nykytilan kuvauksessa kuopiolaisten hyvinvointia tarkastellaan Hyvinvoiva Kuopio 2030 ohjelmassa esitettyjen hyvän elämän elementtien kautta (kuva).

Hyvän elämän elementtien vahvistamisen kautta pidemmän aikavälin tavoitteena on tukea kuopiolaisten terveyttä ja elämänlaatua. Tämän osion lopussa on esitetty tarkemmin kuopiolaisten elämänlaatua ja terveyttä kuvaavia tietoja.

2. Hyvinvointisuunnitelma sisältää tavoitteiden ja toimenpiteiden kuvauksen, joiden avulla tuetaan hyvinvointia. Suunnitelmassa esitetään myös vastuutahot ja mittarit, joilla edistymistä seurataan.

3. Valtuuston hyväksyntä

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportissa arvioidaan hyvinvointisuunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista. Vuosiraportit laaditaan vuosina 2022, 2023 ja 2024.

Ohjaavat strategiat, lait ja asiakirjat

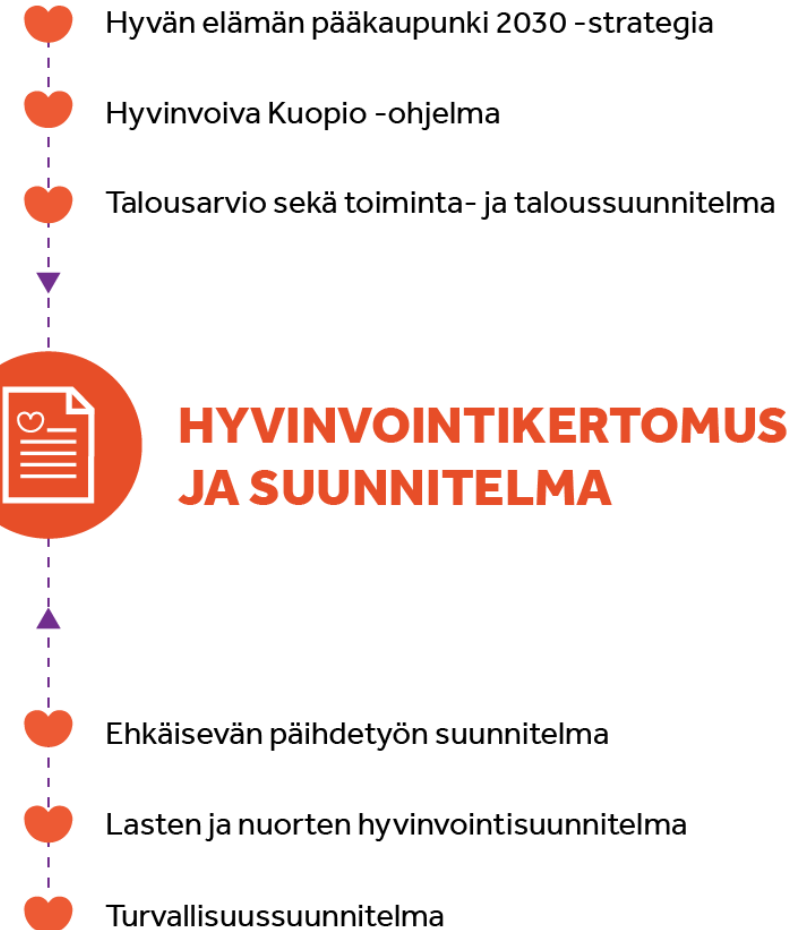
Kuopion [strategiassa](#) visiona on olla "Hyvän elämän pääkaupunki". Hyvää elämää ilmentävät terveys, alueen elinvoima ja arjen rikkaus. Hyvinvoiva Kuopio ohjelma on laadittu tukemaan vision toteutumista. Laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma sekä vuosiraportit toimivat osana Hyvinvoiva Kuopio -ohjelman toteuttamista ja toteutumisen seuranta.

Hyvinvointikertomusta ohjaa myös [Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä](#), jonka 6 pykälän mukaan kunnan tulee laatia hyvinvointikertomus laajana valtuustokausittain ja arvioida sen toteutumista vuosittain osana kuntasuunnittelua.

Kuopiossa laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma pitää sisällään myös lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman. Sitä ohjaavat [Lastensuojelulaki](#) ja [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki](#). Näiden ohjaamina kertomuksessa käsitellään laajemmin myös muun muassa lastensuojelun ja oppilas- ja opiskelijahuollon toteutumista ja resursseja.

Kuopion laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma sisältää myös ehkäisevän päihdetyön suunnitelman. Ehkäisevää päihdetyötä ohjaa [Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä](#).

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma pitävät sisällään myös arjen turvallisuutta käsitteleviä osia, jotka ovat merkittäviä tekijöitä osana hyvinvointia. Tämän osata laatimisessa on huomioitu Sisäministeriön ohjeistus ["Turvallisuutta kaikkialla - paikallisen ja alueellisen turvallisuussuunnittelun kansalliset linjaukset"](#).

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportin laatiminen

Hyvinvointikertomus- ja suunnitelma laaditaan kerran valtuustokautena laajana ja sitä arvioidaan sekä päivitetään vuosittain vuosiraportteina osana muuta kuntasuunnittelua.

Kuopion laajaan hyvinvointikertomukseen (2021-2025) on kerätty tietoa useista lähteistä määrittäen näiden pohjalta kuopiolaisten hyvinvoinnin tilaa ja siihen vaikuttavia tekijöitä. Hyvinvointia kuvaavan tiedon pohjalta on määritetty tavoitteet ja toimenpiteet hyvinvoinnin edistämiseksi (hyvinvointisuunnitelma 2021-2025). Hyvinvointisuunnitelma ohjaa talous- ja toimintasuunnitelmaa.

Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman vuosiraporteissa arvioidaan hyvinvointisuunnitelmassa linjattujen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista.

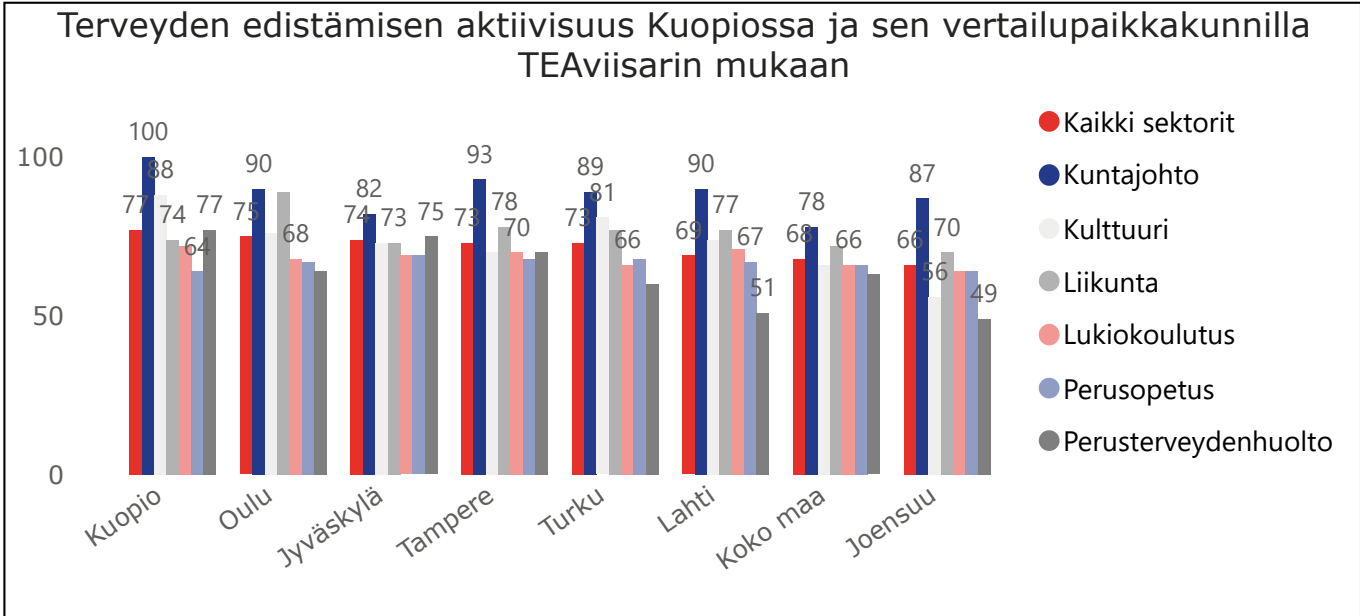
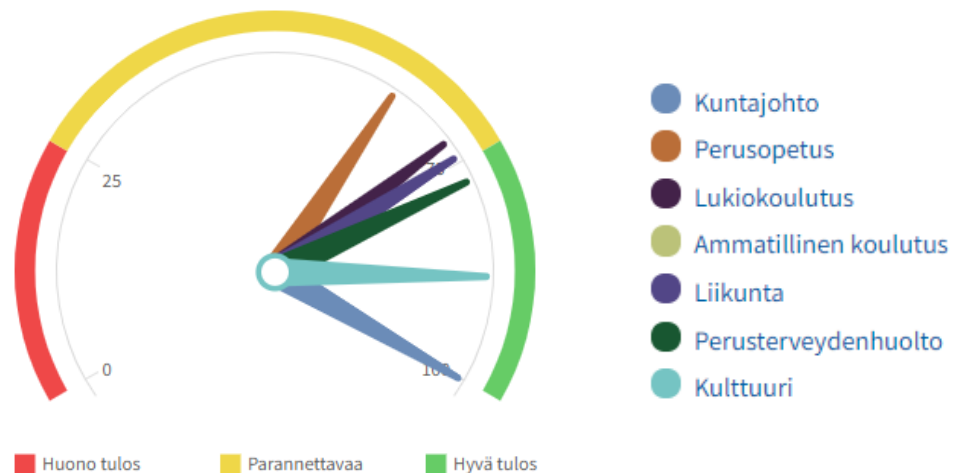
Kuopion laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman 2021-2025 sekä vuoden 2022 vuosiraportin ovat laatineet Kuopion hyvinvointiryhmä ja toimeenpaneva hyvinvointiryhmä. Laadintaan on osallistunut myös useita teemakohtaisia työryhmiä. Alueen järjestöjä ja asukkaita eri ikäryhmissä on osallistettu muun muassa toteuttamalla kyselyitä.

Hyvinvointia kuvaava tieto huomioidaan osan päätöksentekoa. Useilla kunnassa tehtävillä päätöksillä on vaikutuksia alueen asukkaiden hyvinvointiin. Kuopiossa on käytössä päätösten vaikutusten ennakoarviointi, jossa päätösten vaikutuksia hyvinvointiin arvioidaan.

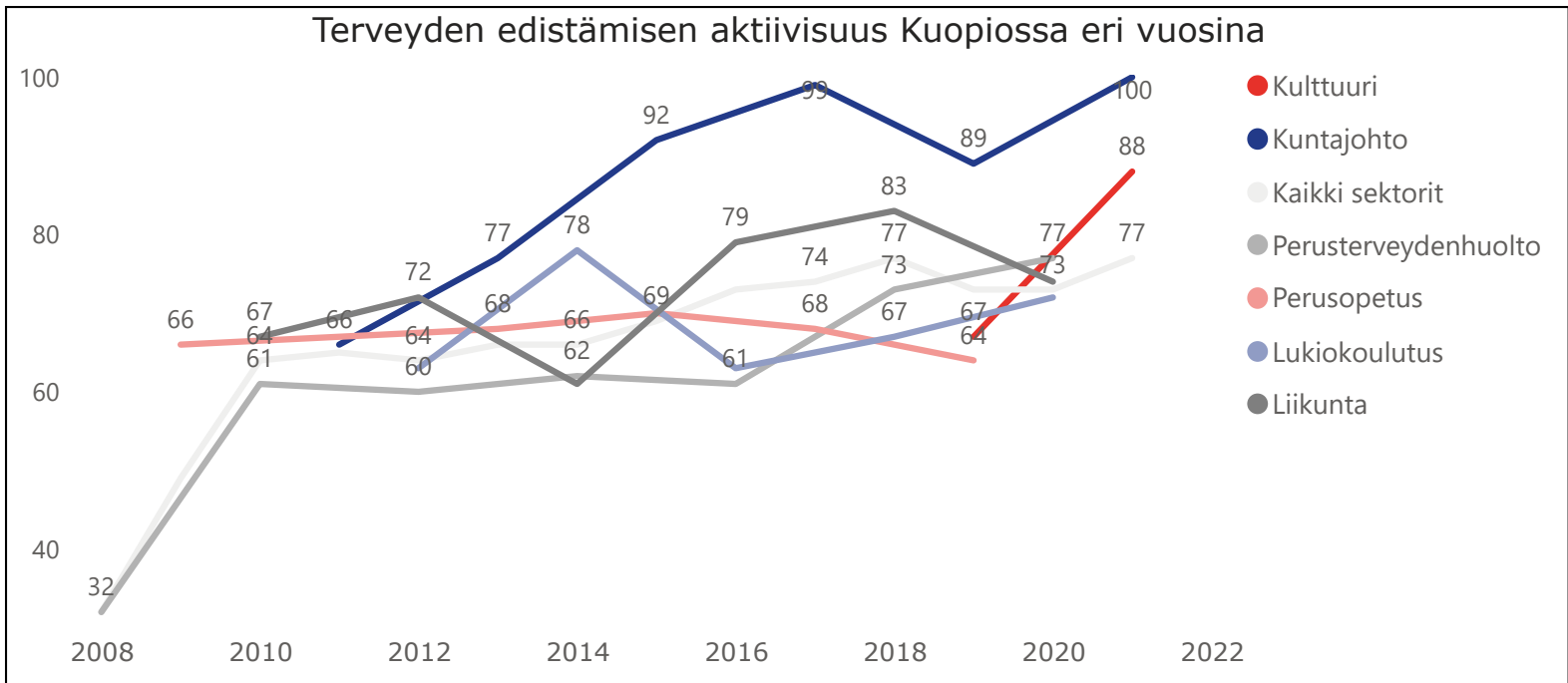
Terveyden edistämisen aktiivisuus

Kaikki sektorit : Kuopio 2021

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos toteuttaa Terveyden edistämisen aktiivisuutta kartoittavaa TEAvisari selvitystä kunnan eri palvelualueille kohdentuen. Tällä sivulla on esitetty TEAvisarin toteutumista Kuopiossa ja sen vertailupaikkakunnilla. Tutustu [TEAvisariin tarkemmin](#).

TEAvisarissa arvoidaan muun muassa johtamista, sitoutumista, voimavaroja ja osallisuutta kunnan toiminnan eri sektoreilla, kuten kuntajohdon, perusopetuksen ja kulttuurin osalta.

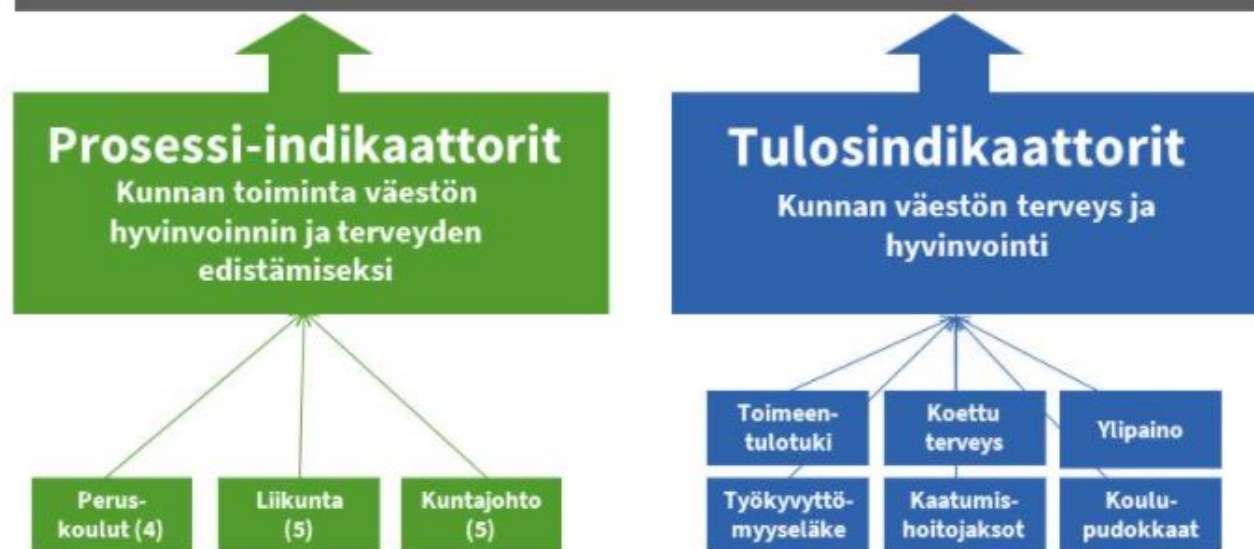
HYTE-kerroin

Kunnille on tulossa vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin.

Kunnan saaman lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattoreiden perusteella (kuva alla): toimintaa kuvaavat prosessi-indikaattorit ja tuloksia kuvaavat tulosindikaattorit.

Lue lisää HYTE-kertoimesta [tästä](#).

Kuntien HYTE-kerroin

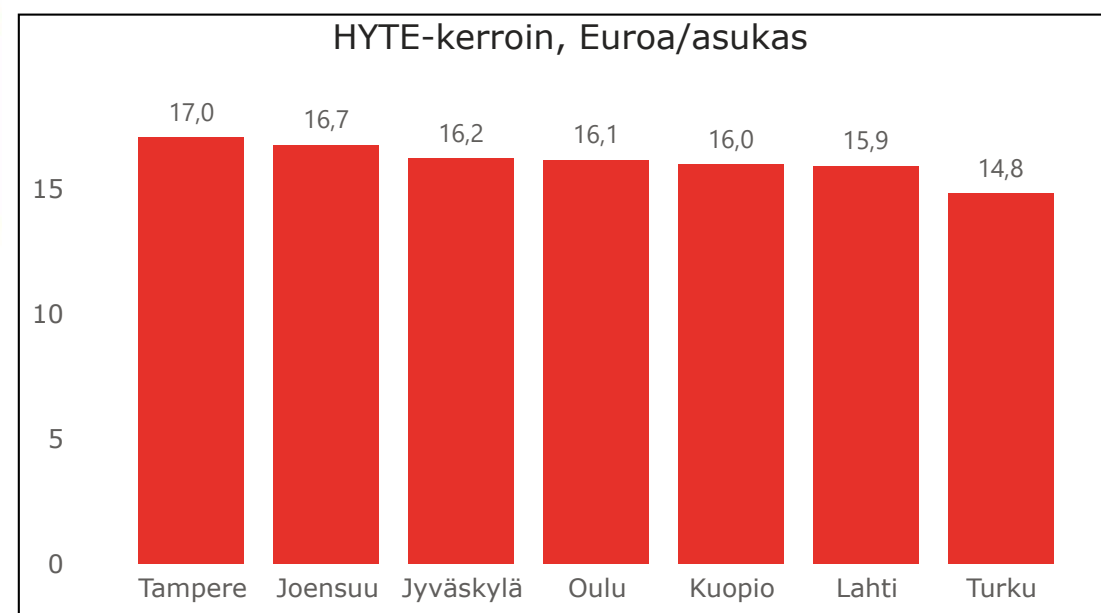
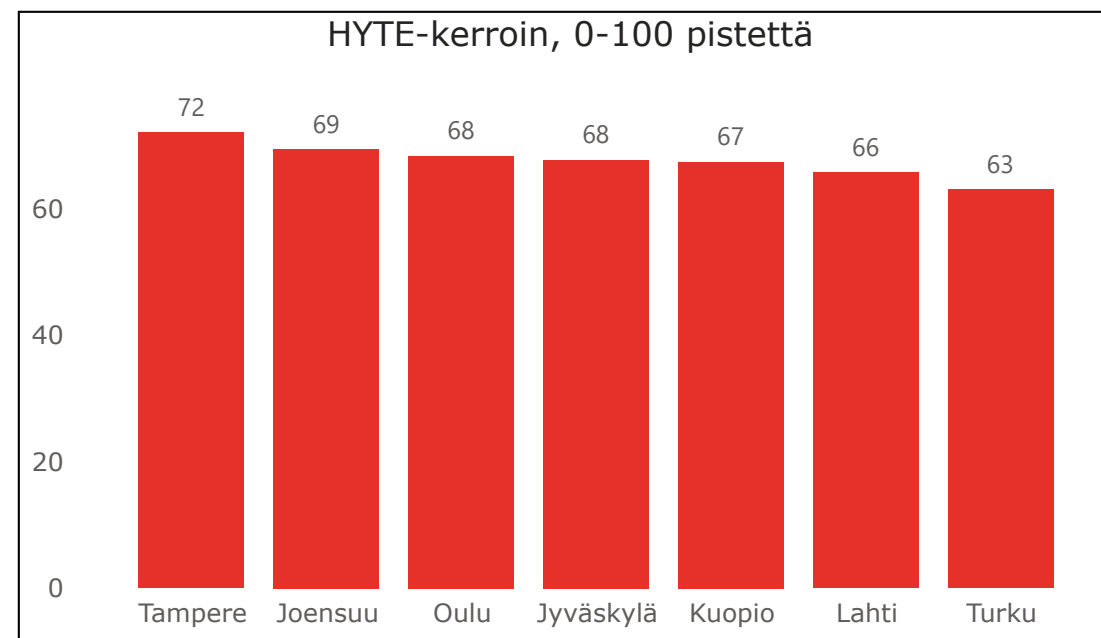
Valitse vuosi, jota haluat tarkastella hyte-kertoimen osalta.

Vuosi ▼

2018

2020

2021

Kuopiolaisten elämänlaatu, hyvinvointi ja terveys

Pitkän aikavälin tavoitteissa eteneminen

Tavoite: Kuopiolaisten mielenhyvinvointi ja terveys kohentuu

- Kuopiolaisten mielen hyvinvointi on heikentynyt sekä nuorilla että työikäisillä.
- Kokemus omasta terveydentilasta on heikentynyt.

Tavoite: Normaalipainoisuus lisääntyy lapsilla, nuorilla ja työikäisillä

- Ylipainon ja lihavuuden esiintyvyys on kasvanut lapsilla, nuorilla ja työikäisillä.

Tavoite: Työllisyysaste ja työkyky vahvistuvat

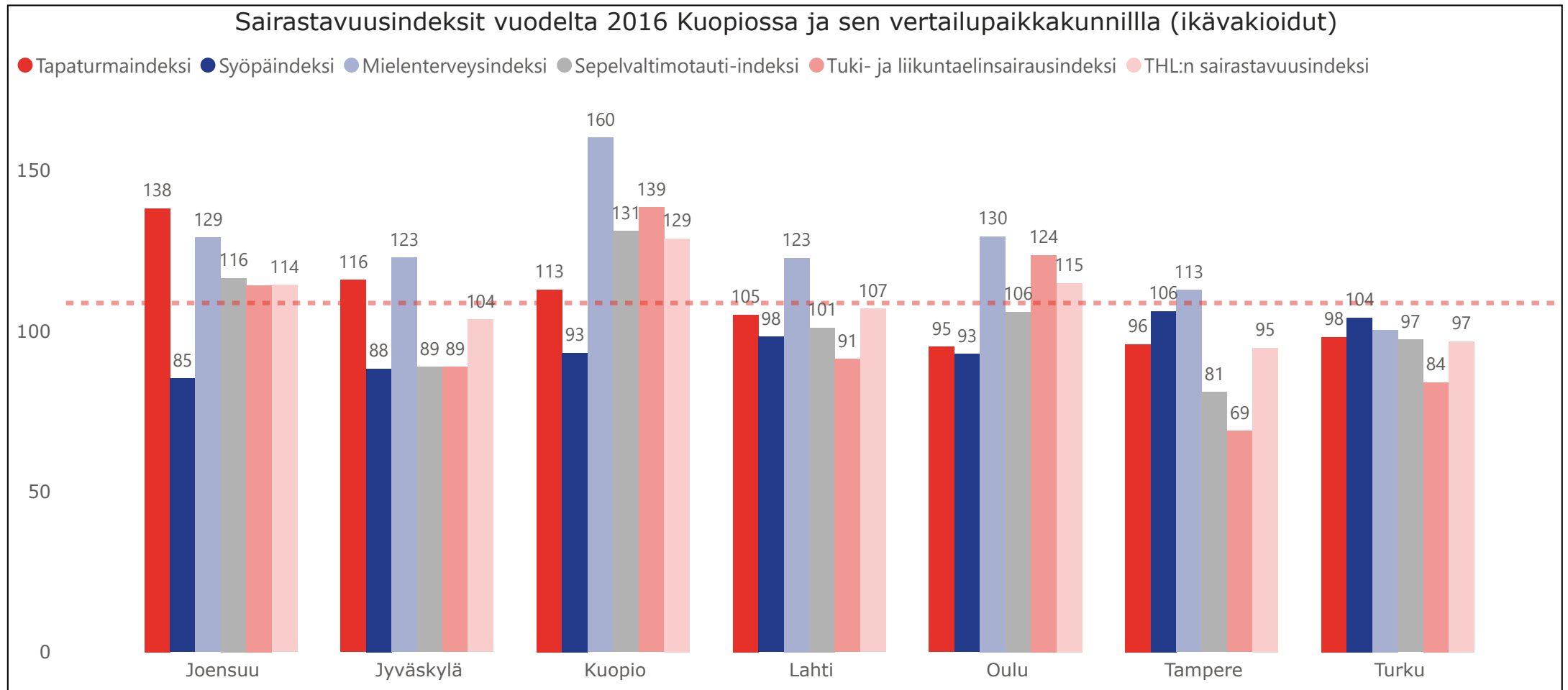
- Työllisyyttä ja työkykyä on tarkasteltu lähemmin osiossa hyvän [elämän toimeentulo](#).

Hyvinvoiva Kuopio ohjelman mukaisesti kuopiolaisten hyvinvointia ja terveyttä, elämänlaatua ja onnellisuutta pyritään vahvistamaan tukemalla hyvän elämän elementtien toteutumista. Näitä osioita pääset tarkastelemaan päävalikon kautta.

Terveyttä kuvaavat indeksit kuopiolaisilla

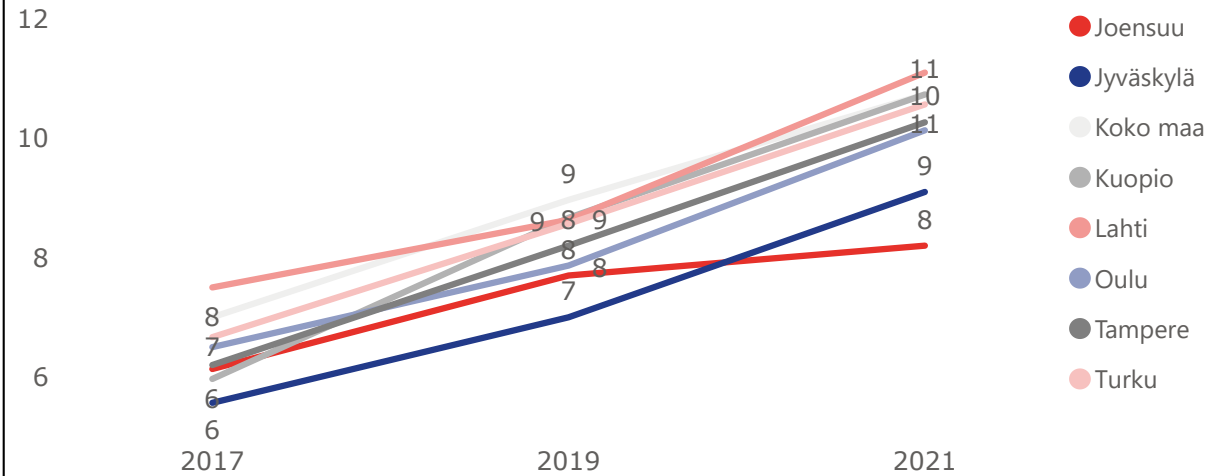
Kuopiolaisten terveydentila kuvautuu ikävakioidujen indeksien valossa vertailupaikkakuntien heikoimpana. Indeksien koko maan keskiarvo on 100. Tätä alemmat lukemat kuvaavat parempaa tilannetta koko maan tilanteeseen verrattuna ja korkeammat lukemat heikompaa tilannetta.

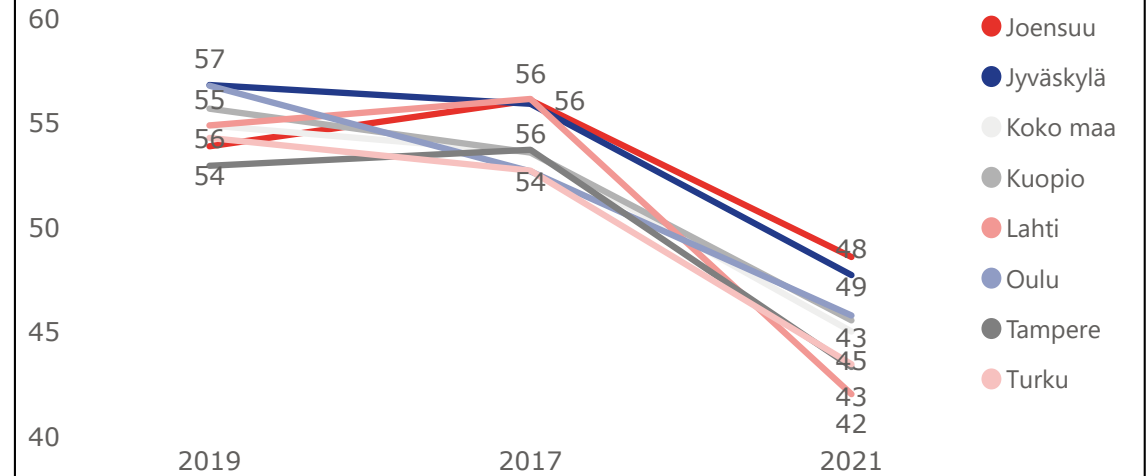
Tutustu sairastavuusindeksin alueelliseen vertailuun [Terveystemme.fi](https://terveytemme.fi) -palvelusta.

Terveydentilan kokeminen lapsilla ja nuorilla

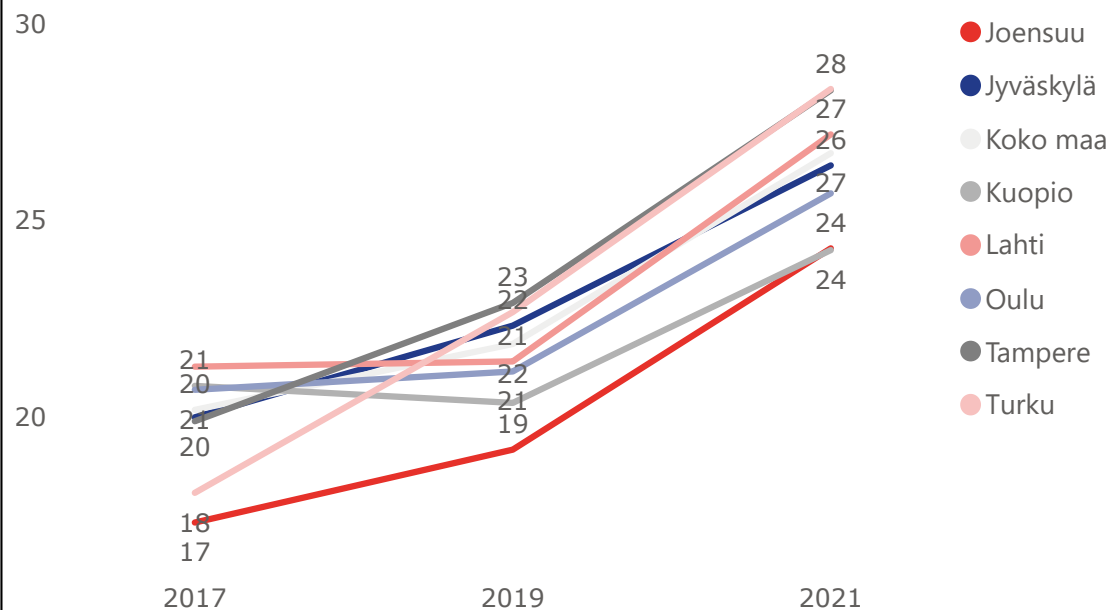
Terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokevien osuus prosentteina, 4. ja 5. luokan oppilaat

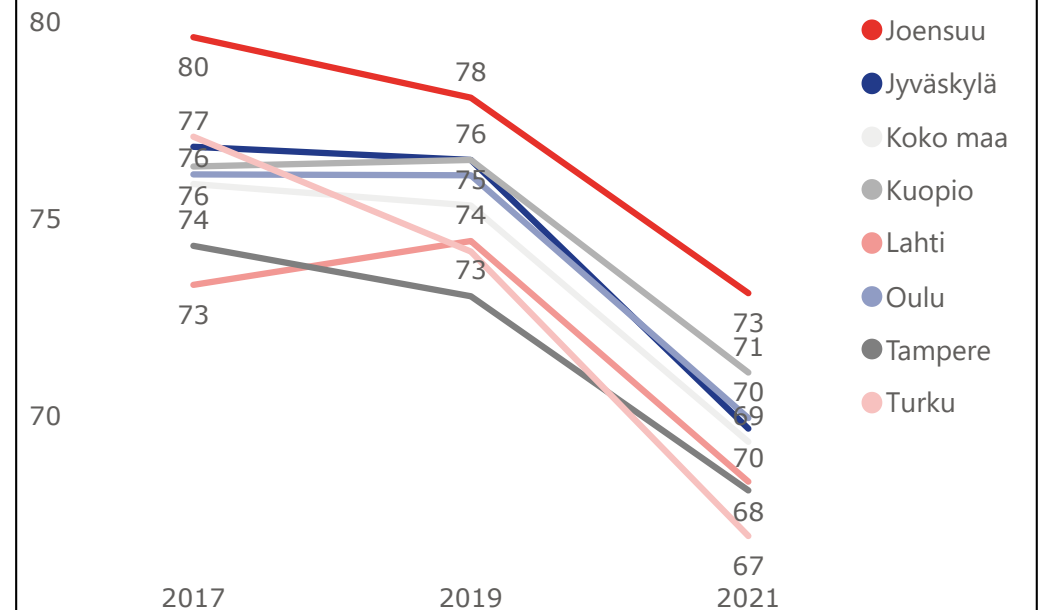
Prosenttiosuus 4. ja 5. luokan oppilaista, jotka ovat erittäin tyytyväisiä elämäänsä

Terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokevien nuorten osuus prosentteina

Prosenttiosuus nuorista, jotka kokevat tyytyväisyyttä elämäänsä

Valitse luokka-aste, joita haluat tarkastella nuorten osalta.

Luokka-aste

- Ammatillinen oppilaitos
- Lukio 1. ja 2. vuosi
- Perusopetus 8. ja 9. lk

Mielenhyvinvointi nuorilla

Valitse Luokka-aste ja sukupuoli, joita haluat tarkastella

Luokka-aste

Ammatillinen oppilaitos

Lukio 1. ja 2. vuosi

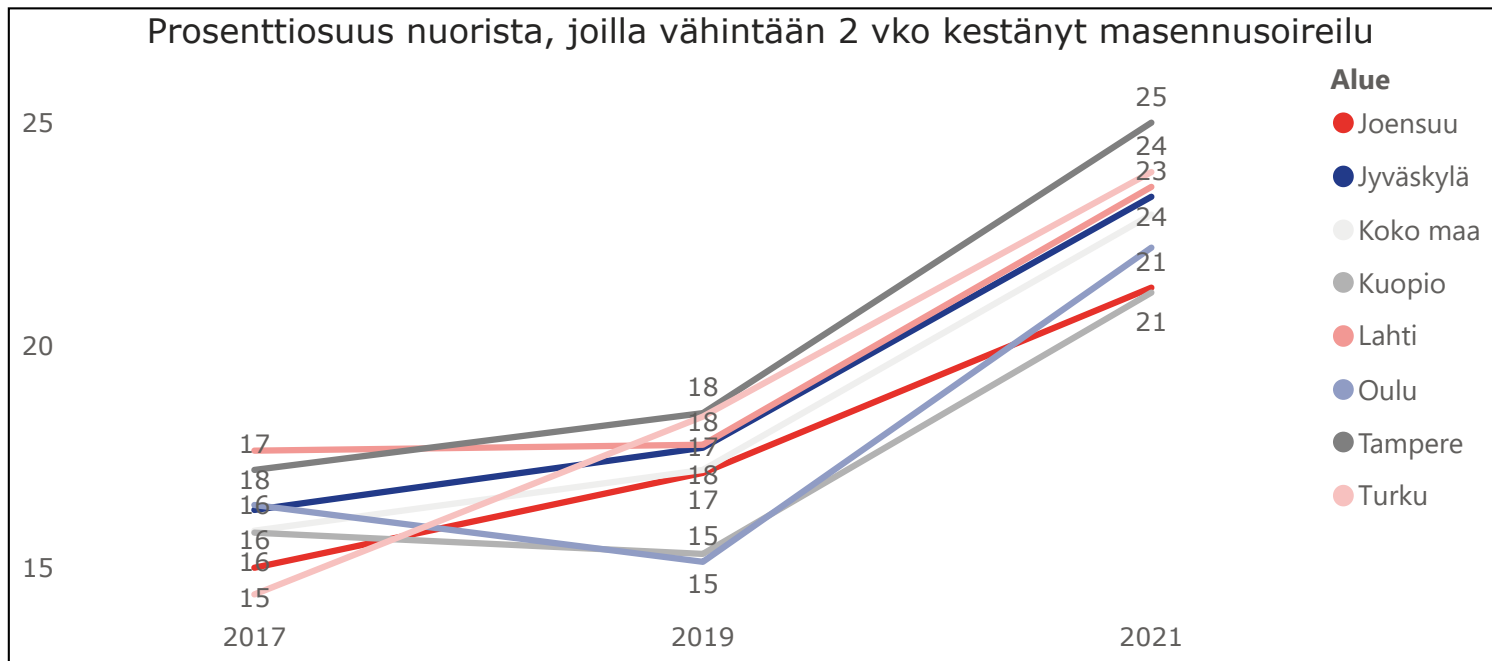
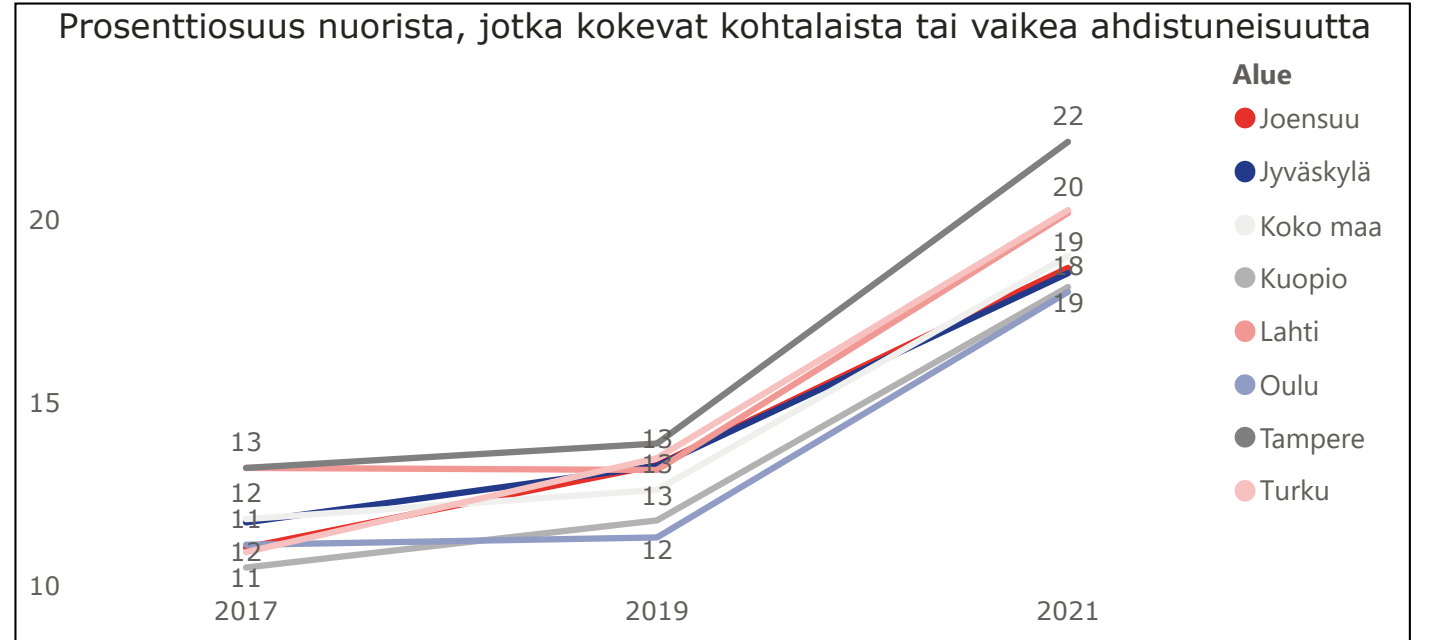
Perusopetus 8. ja 9. lk

Sukupuoli

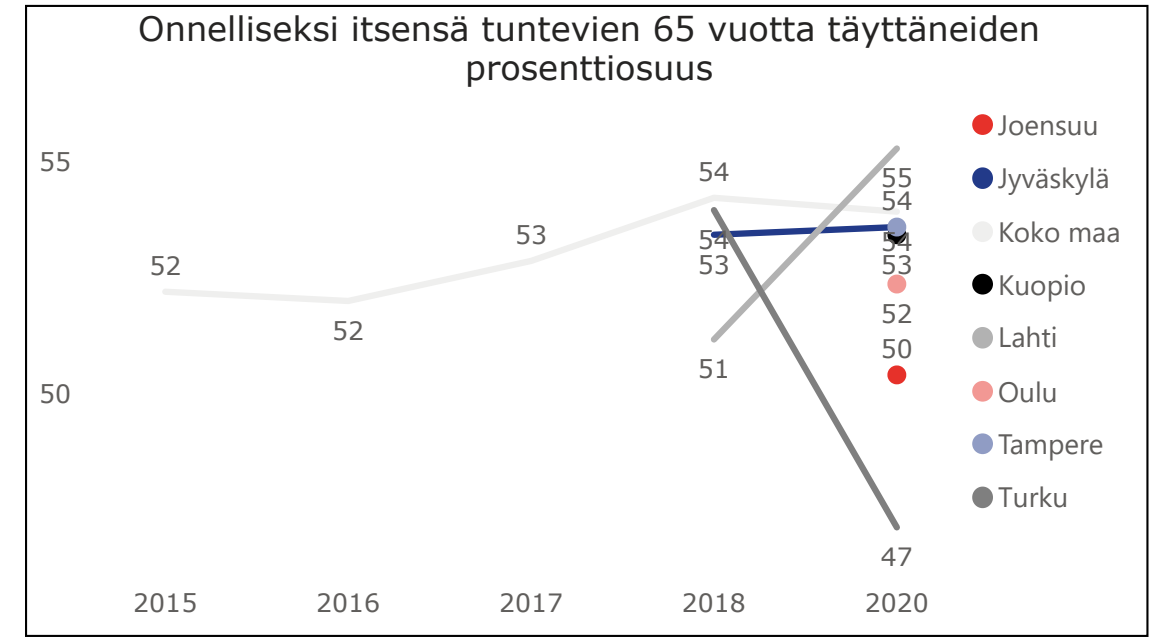
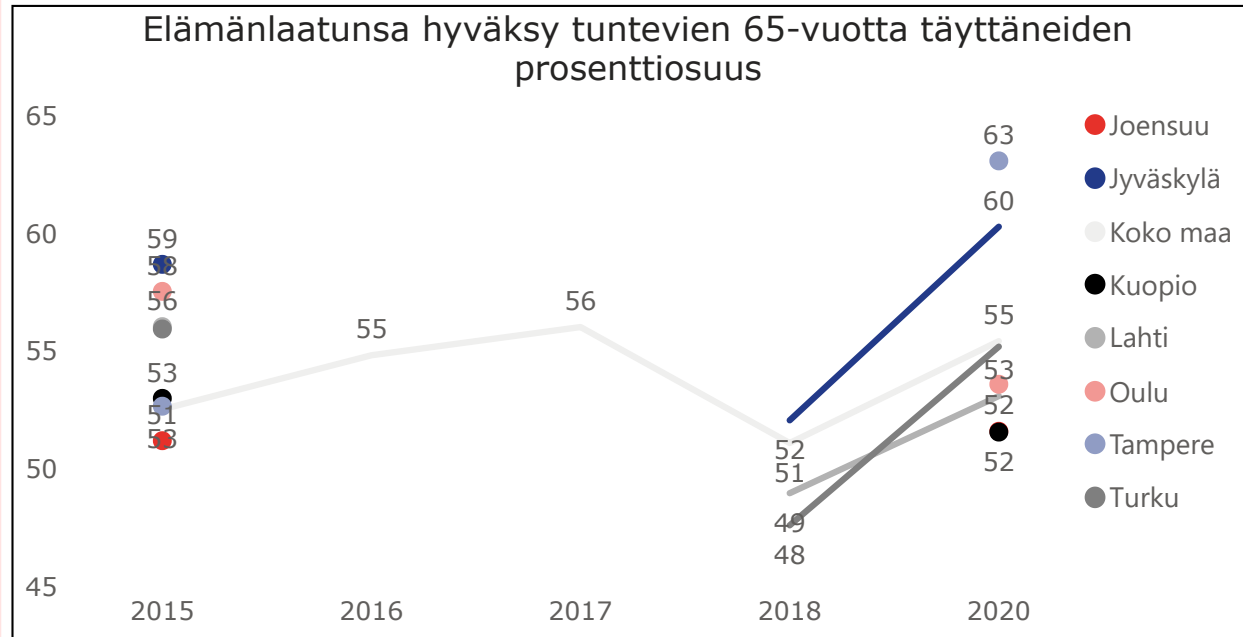
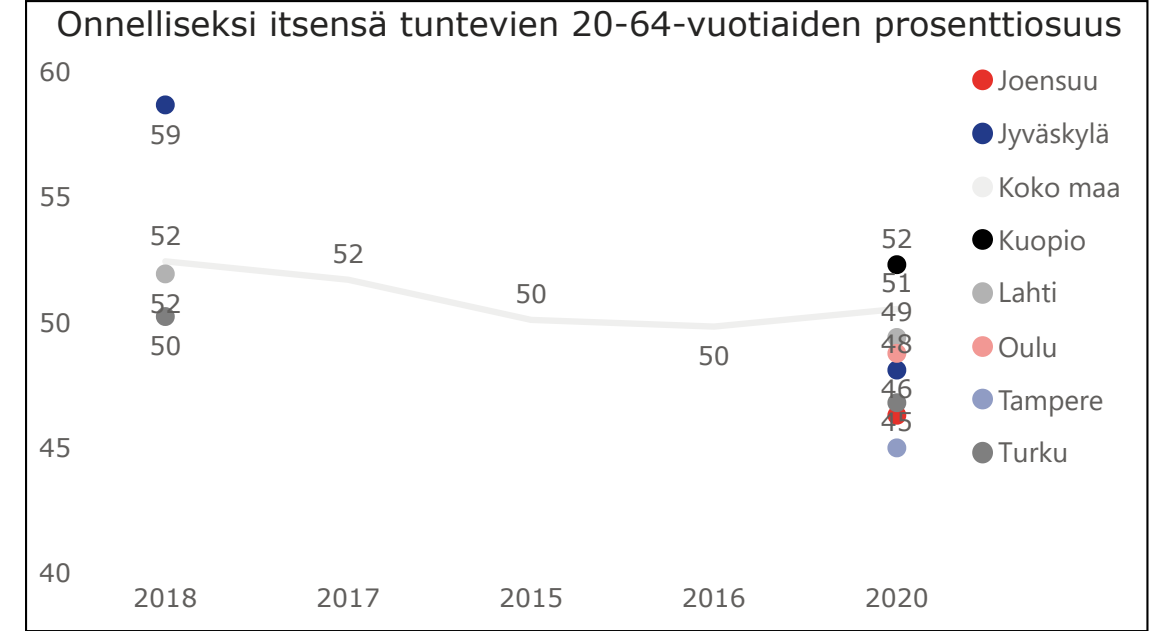
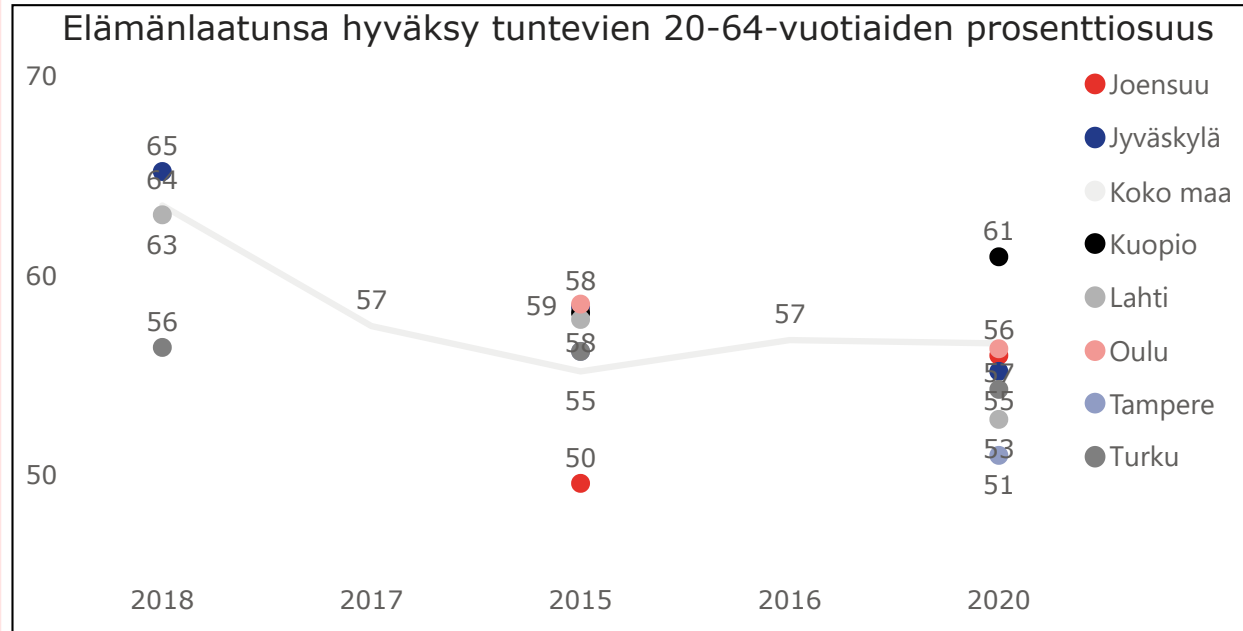
Pojat

Sukupuoli: yhtee...

Tytöt

Elämänlaatu ja onnellisuus aikuisilla

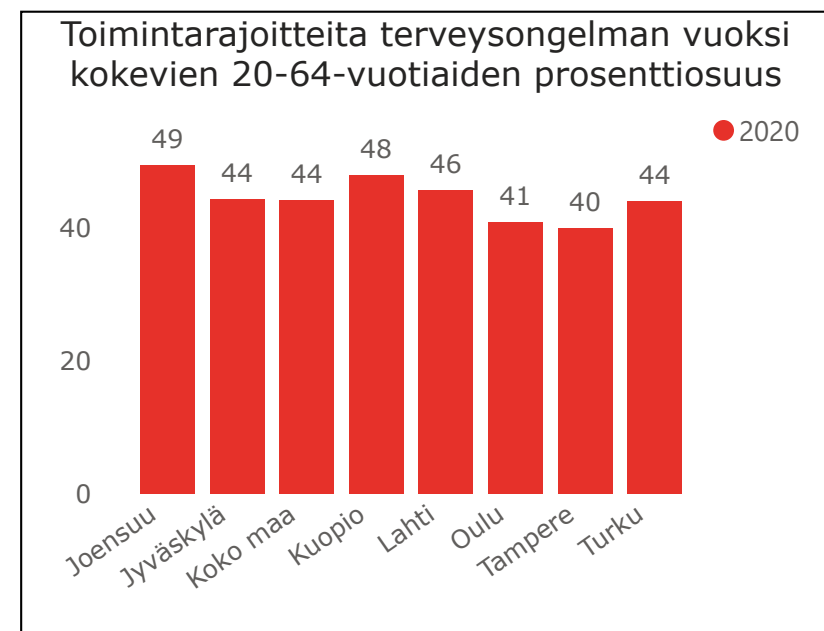
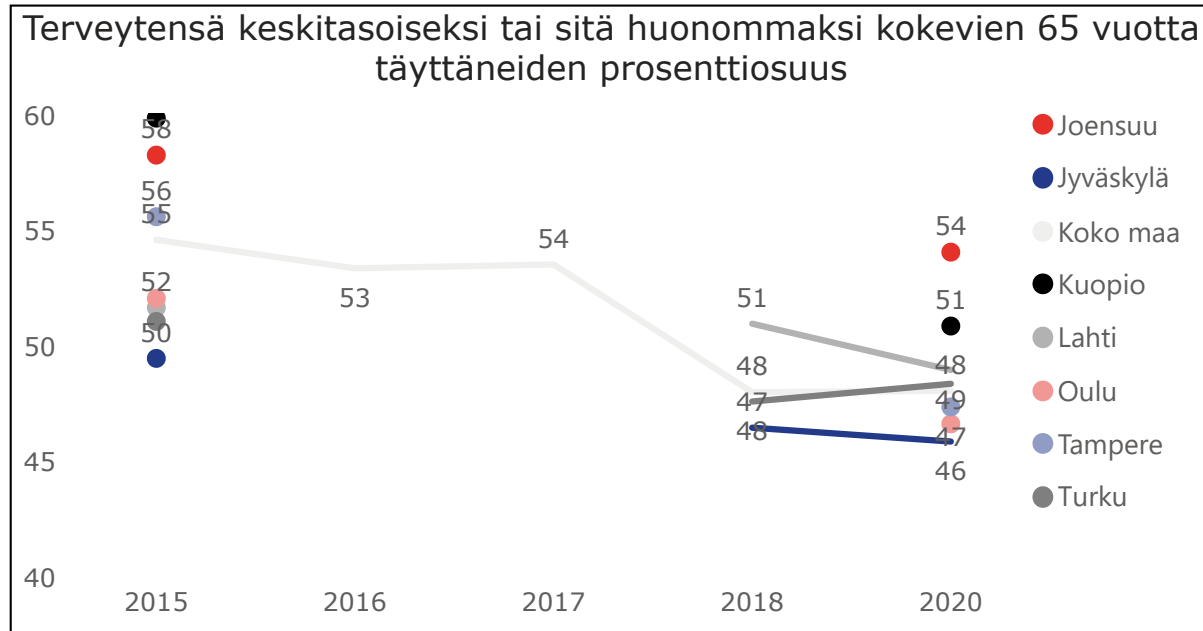
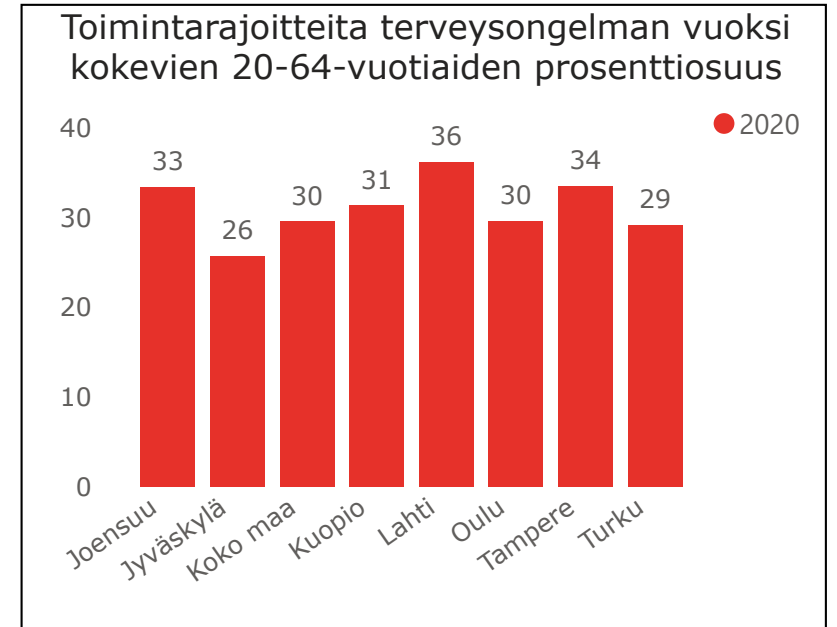
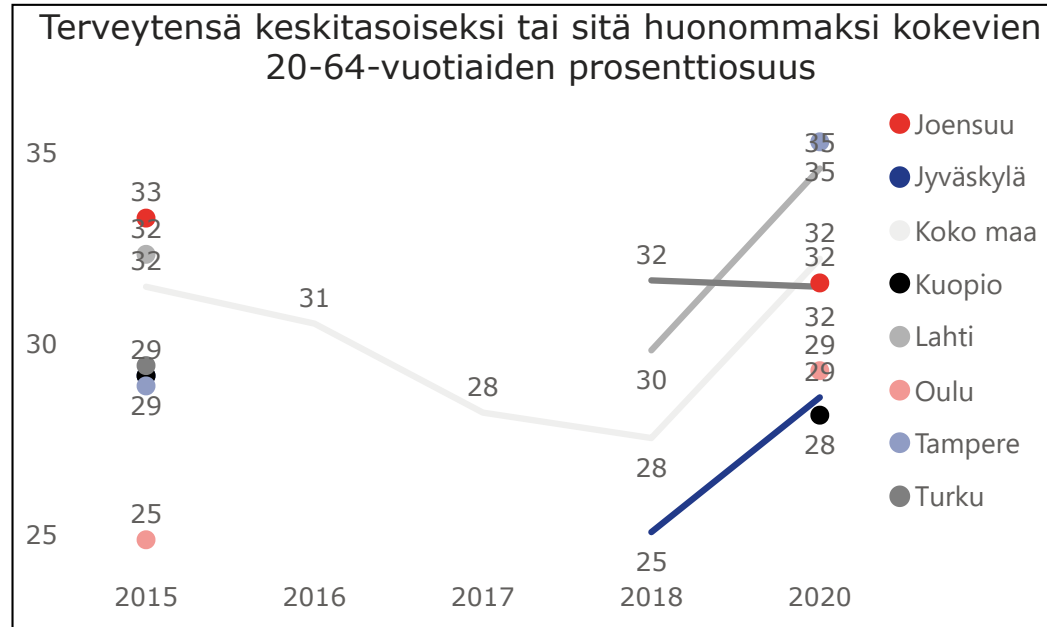

Terveydentilan kokeminen

Valitse sukupuoli, joita haluat tarkastella.

Sukupuoli ▾

- miehet
- naiset
- yhteensä

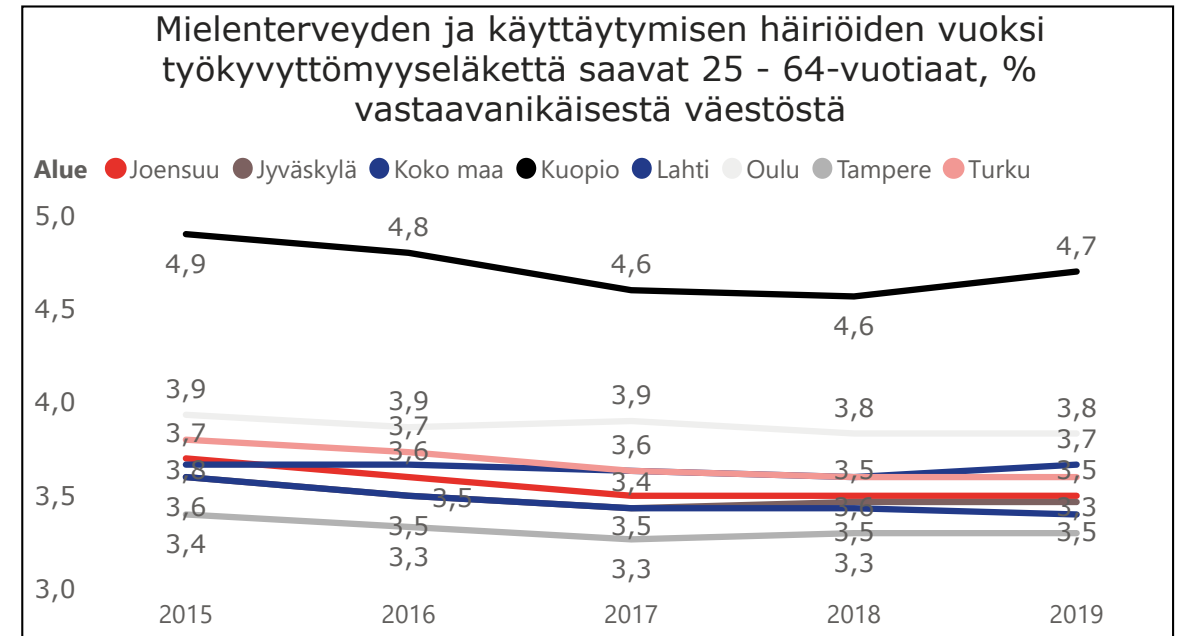
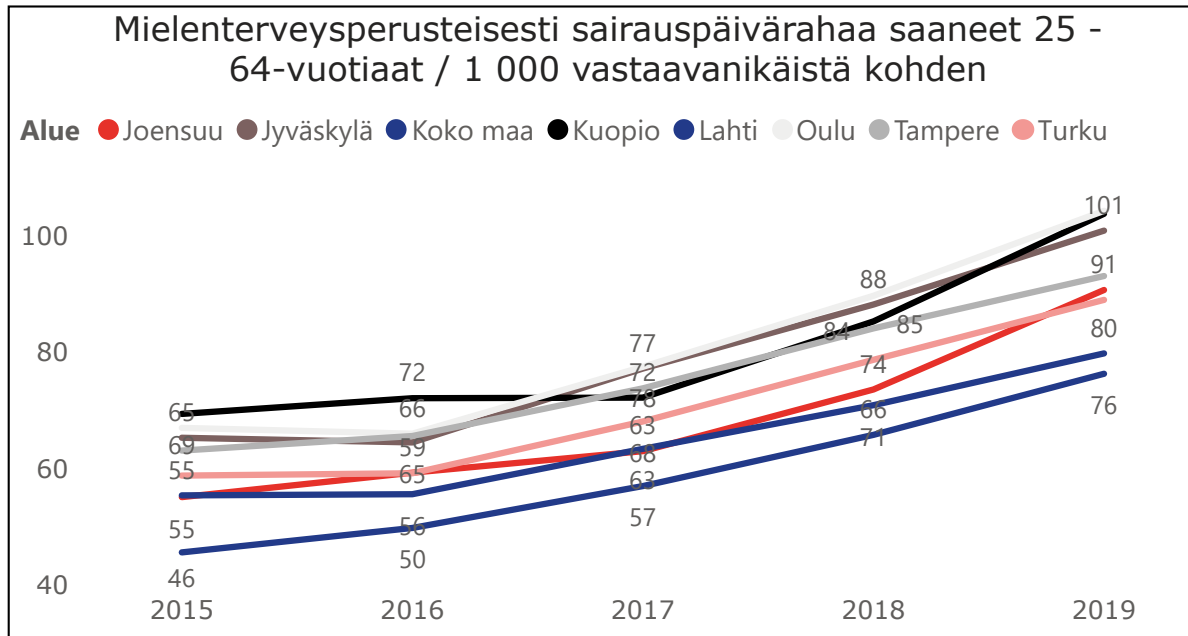
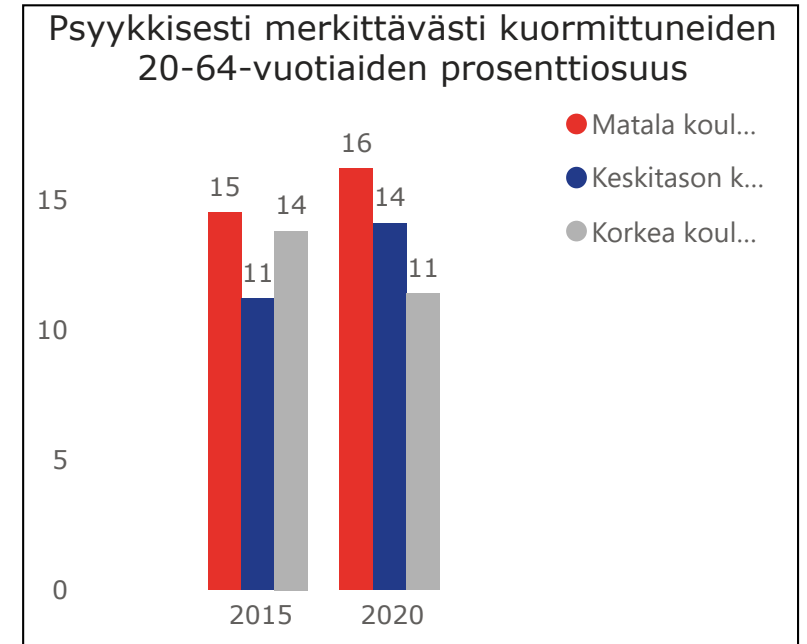
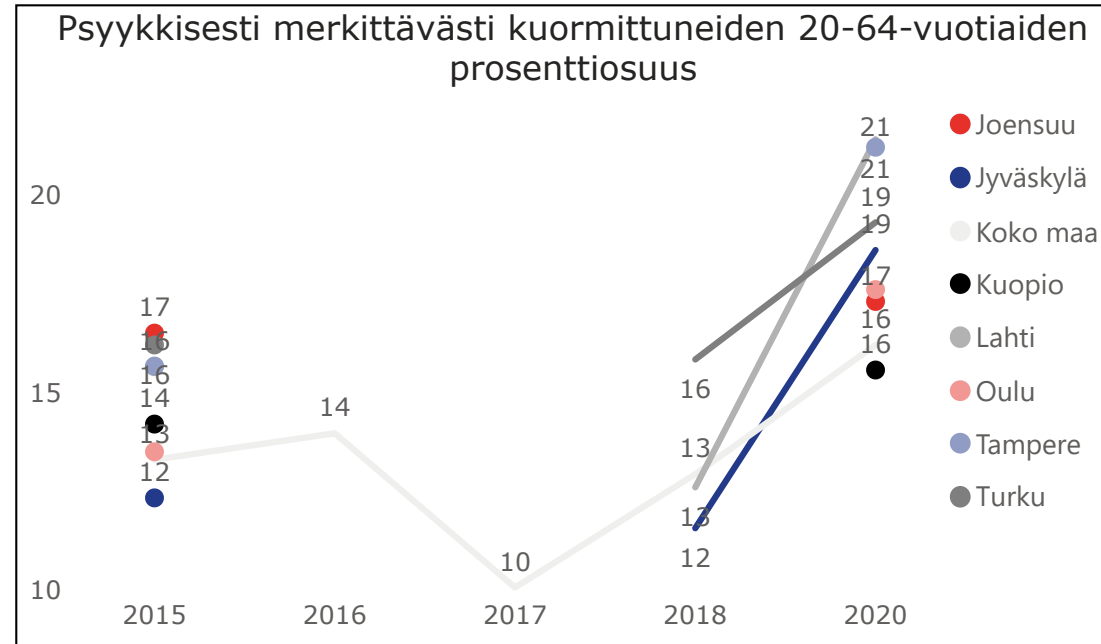

Psyykinen kuormittuneisuus työkäisillä

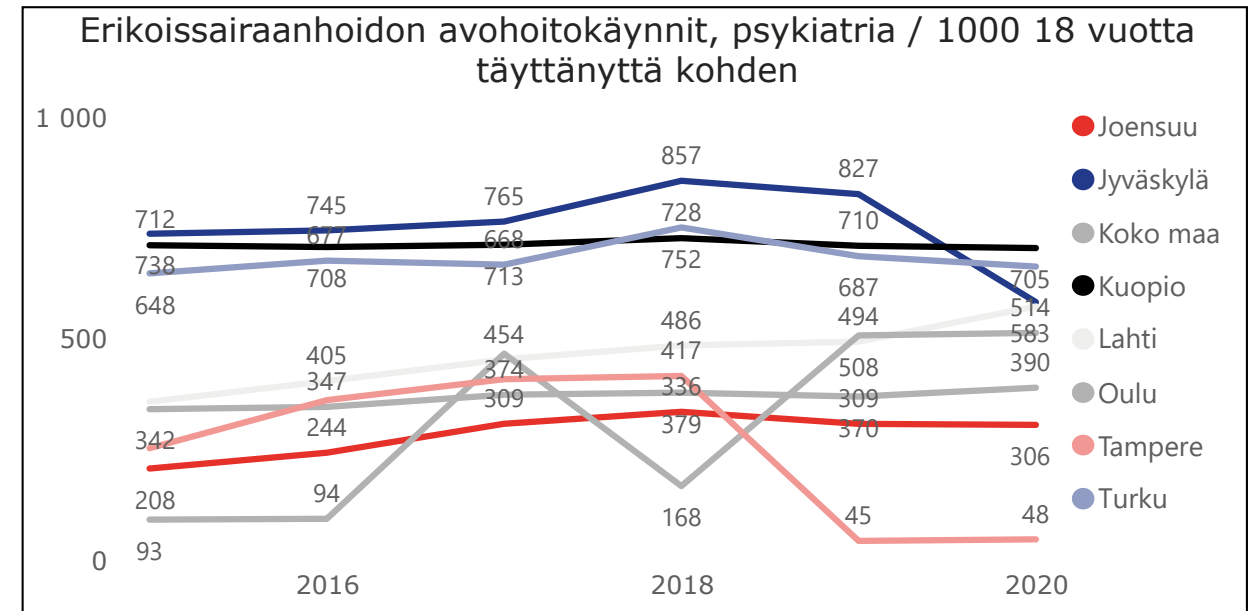
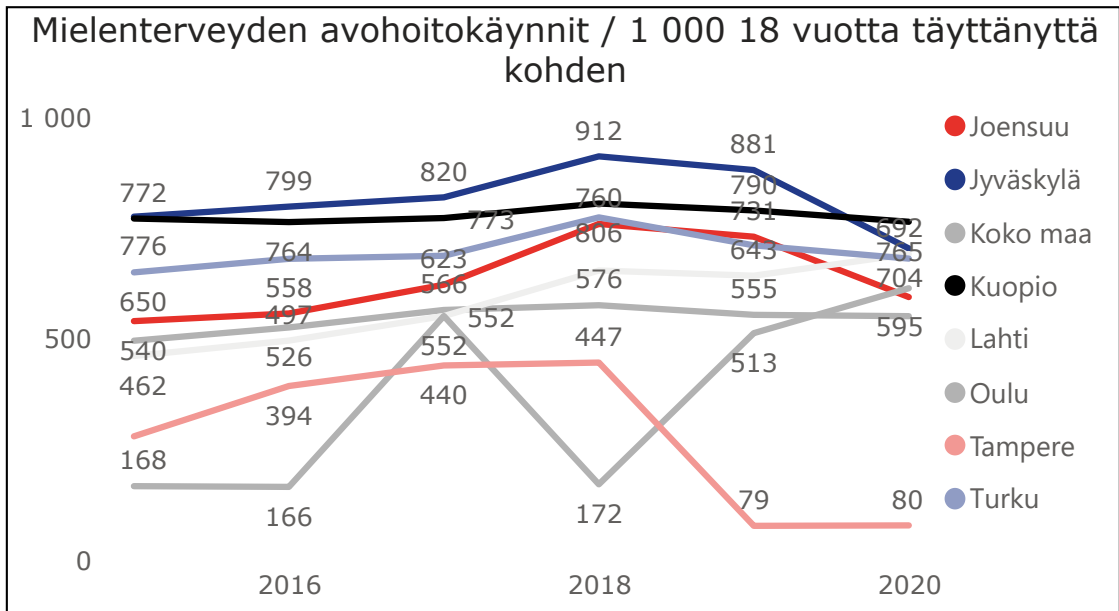
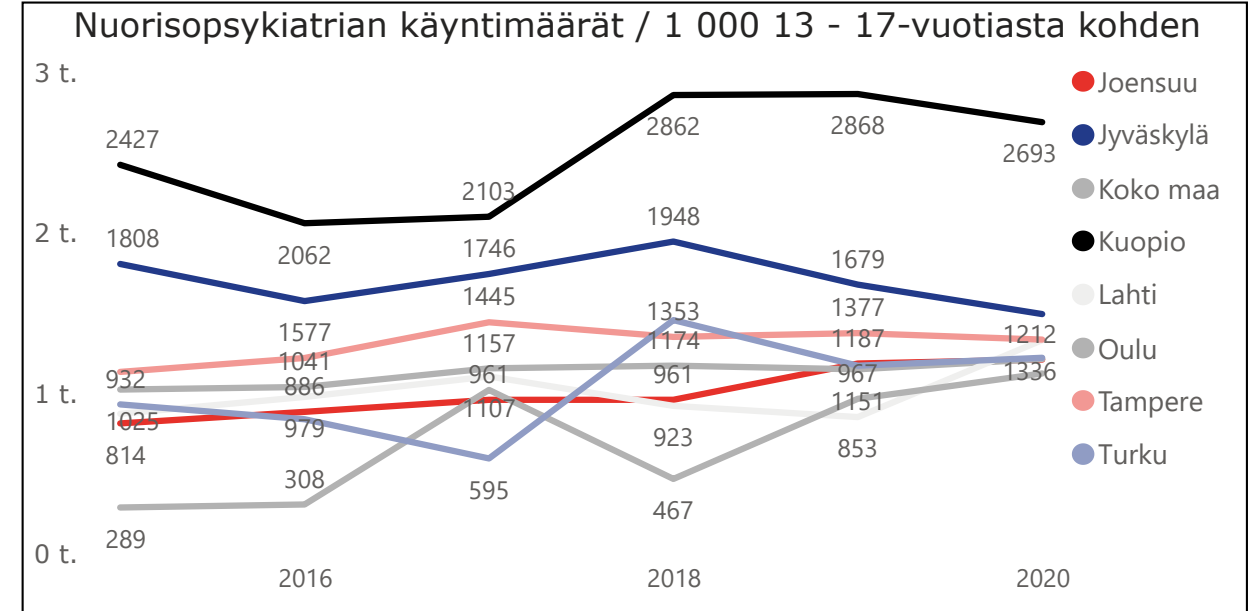
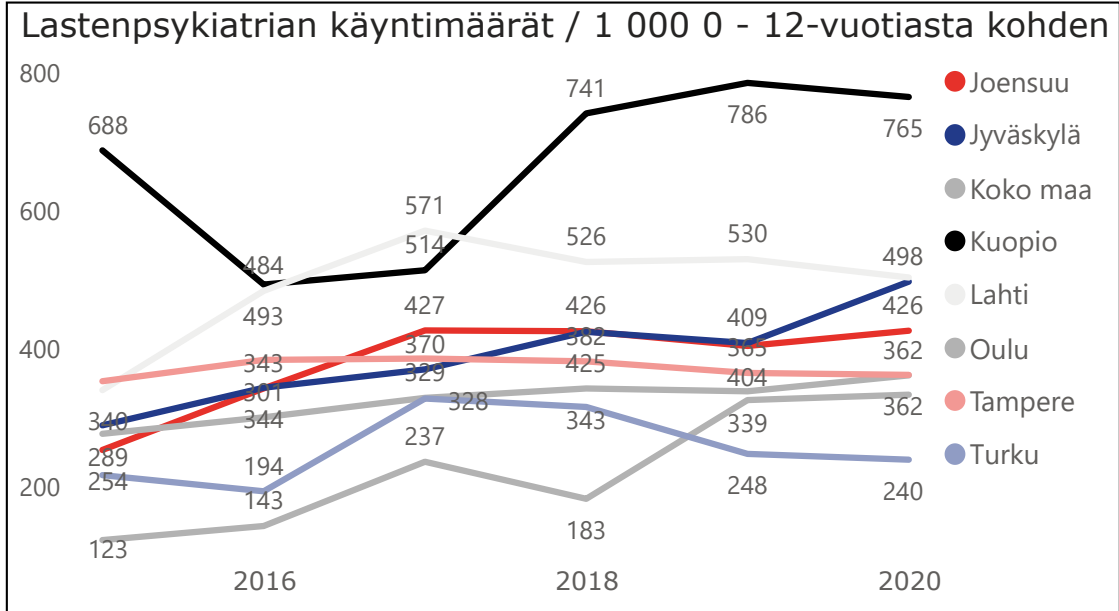
Valitse sukupuoli, joita haluat tarkastella.

Sukupuoli ▾

- miehet
- naiset
- yhteensä

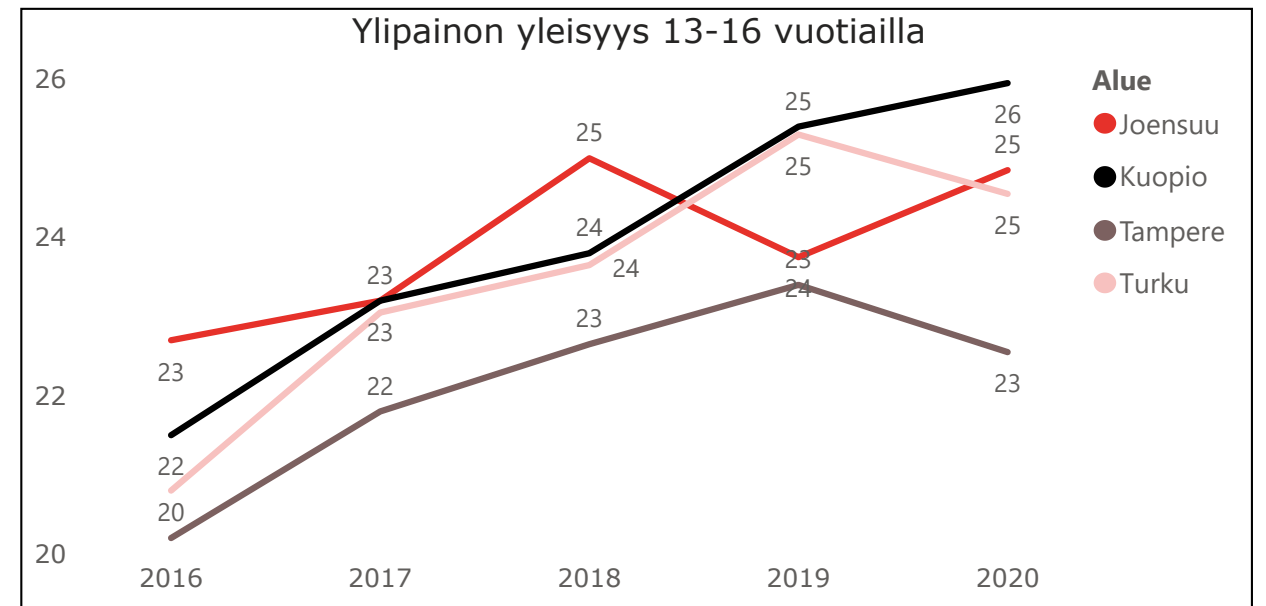
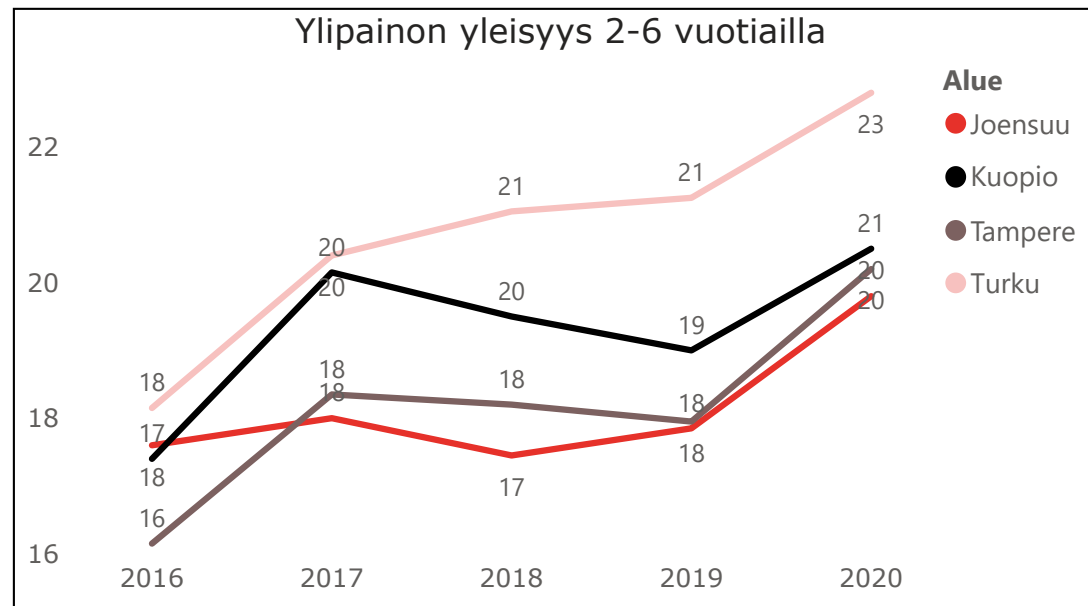
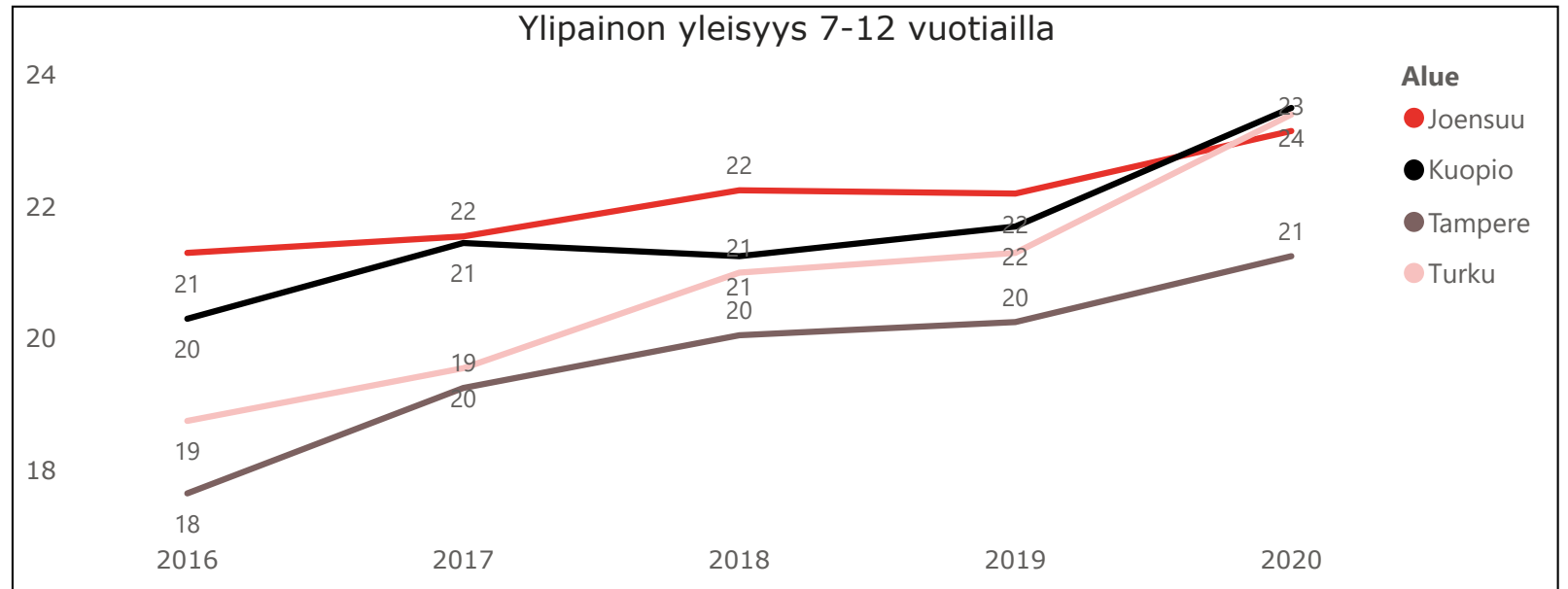
Mielenterveyden hoito

Ylipaino ja lihavuus lapsilla ja nuorilla

Valitse sukupuoli, jota haluat tarkastella

sukupuoli Pojat
 Tytöt

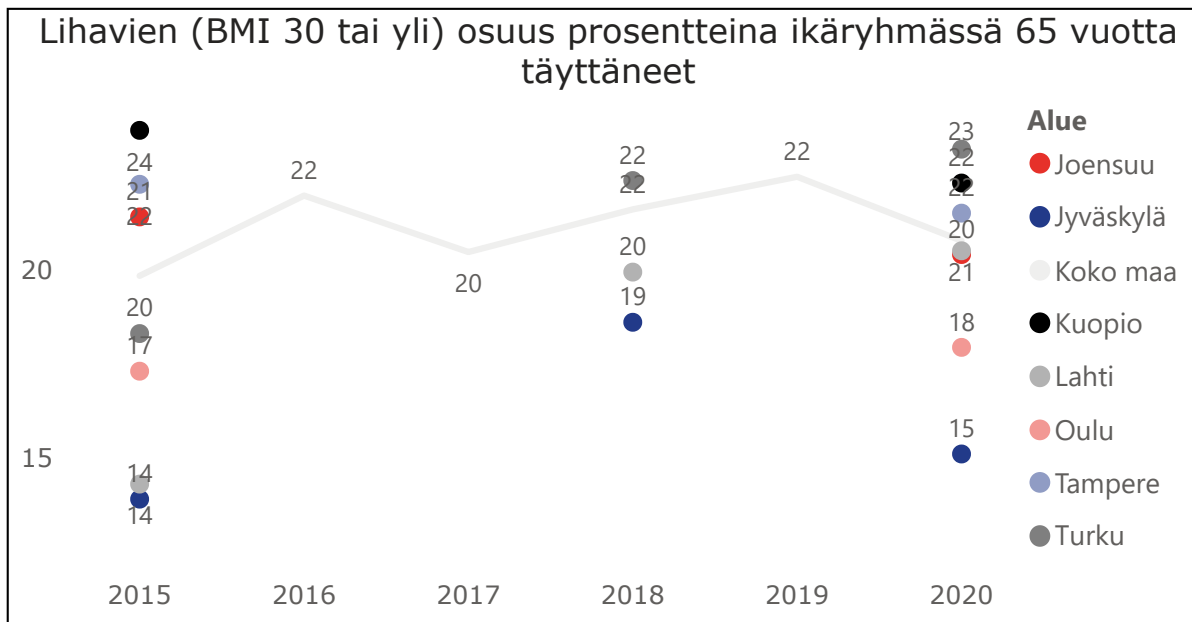
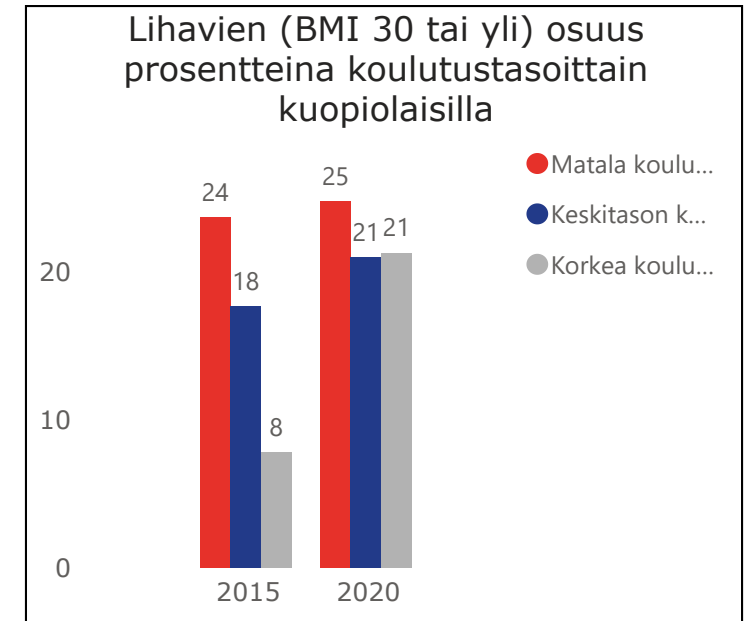
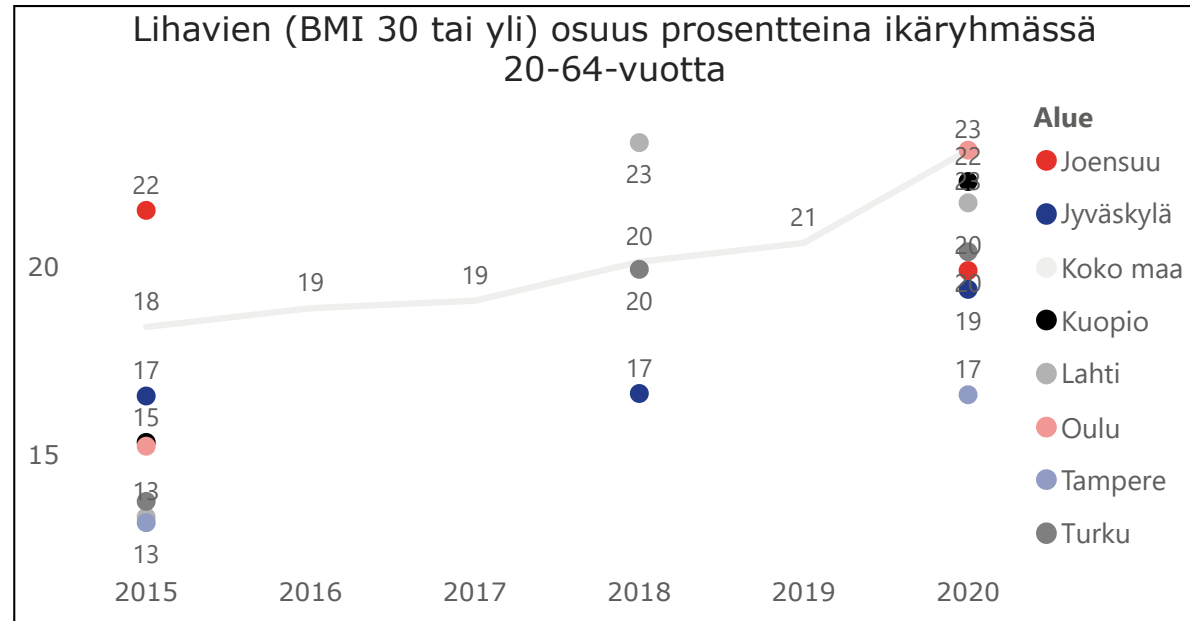

Ylipaino ja lihavuus aikuisilla

Valitse sukupuoli, jota haluat tarkastella

Sukupuoli

- miehet
- naiset
- yhteensä

Ylipaino ja lihavuus ovat yleistyneet

Ylipainon ja lihavuuden esiintyvyys on kasvanut voimakkaasti viimeisten vuosikymmenten aikana. Suomessa yli 30 -vuotiaista enää vain neljännes on normaalipainoisia.

Lihavuus on merkittävä terveyttä uhkaava tekijä. Se on yhteydessä muun muassa kohonneeseen tyypin 2 diabeteksen, sydän- ja verisuonisairauksien sekä tuki- ja liikuntaelinsairauksien kohonneeseen riskiin.

Lihavuuden ehkäisemiseksi tarvittavat toimen edellyttävät laaja-alaista eri toimijoiden yhteistyötä. Keskeisiä keinoja ovat muun muassa liikkumista edistävä yhteiskuntasuunnittelu, ravitsemusohjaus ja sosiaali- ja terveydenhuollon toimet, kuten painonhallinnan tuki.

YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden toteutuminen Kuopiossa ja sen vertailupaikkakunnissa

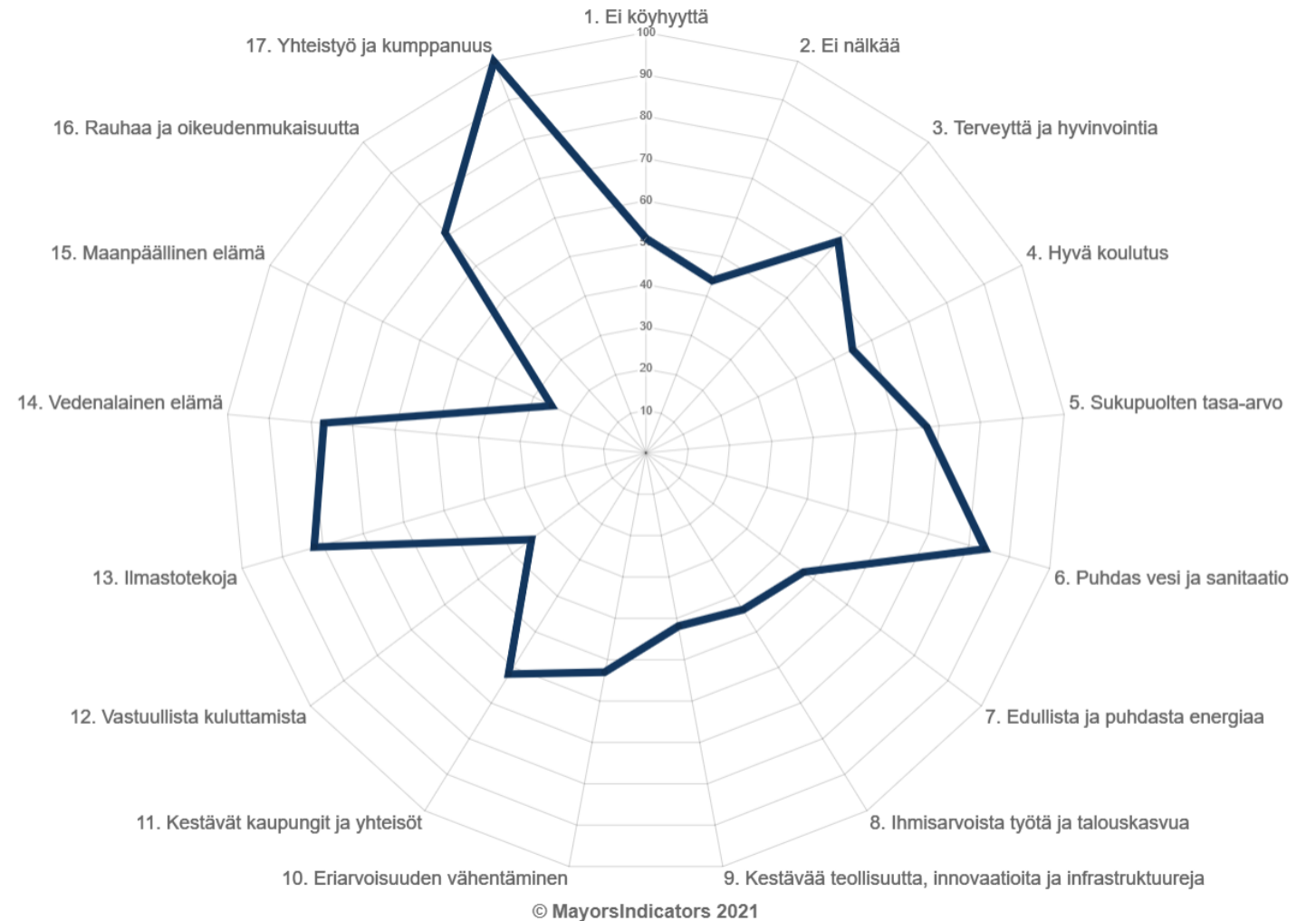

Kuopio on ollut WHO Healthy cities verkoston jäsen vuodesta 2005 lähtien. Verkostossa opitaan toisilta ja jaetaan hyviä käytäntöjä terveempien kaupunkien kehittämiseksi.

Tällä hetkellä on käynnissä verkoston [seitsemäs kausi](#), joka ajoittuu vuosille 2019-2024. Toiminnan tavoitteet ryhmittyvät YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumisen tukemiseen.

Kuvassa on esitetty kestävä kehityksen tavoitteiden toteutuminen Kuopiossa MayorsIndicators-palvelun avulla. Palvelun tietokannassa olevista kunnista parhaiten suoritava saa 100 pistettä ja heikoiten suoritava 0 pistettä. Muut kunnat saavat arvoja 1-100 välillä.

Lue lisää kestävä kehitystavoitteista ja [MayorsIndicators-palvelusta](#).

Hyvinvointia kuvaavan tiedon lähteet

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti kokoaa yhteen tietoa kuopiolaisten hyvinvoinnista useista eri tietolähteistä. Kertomuksen keskeisimmät tietolähteet ovat:

Valtakunnalliset selvitykset

[Finlapset - tutkimus](#)

[Finsote-tutkimus](#)

[Move -mittaus](#)

[Kouluterveyskysely](#)

Valtakunnalliset tilastotietopankit

[Perusterveydenhuollon avohoidon hoitoilmoitus \(Avohilmo\)](#)

[Liiteri](#)

[Lipas](#)

[Tilastokeskus](#)

[Sotkanet](#)

Eri toimijoiden kokoamat tilastot

FCG. Kunnallistekniset palvelut - selvitys

[Asumisen kehittämis- ja rahoituskeskus ARA:n tilastot](#)

Poliisin tilastot, Polstat

[Pelastustoimen resurssi ja onnettomuustilasto, Pronto](#)

Liikenneturvan tilastot

Kuopion/Pohjois-Savon alueen selvitykset ja tilastot

Kokemuksellinen hyvinvointikysely

Vanhemmuiden tuen kysely

Järjestökysely

Kuopion toimintatilastot (muun muassa liikuntapaikat sekä kulttuuri- ja nuorisopalvelut)

Vertailupaikkakunnat

Kuopion vertailupaikkakuntina toimivat Joensuu, Jyväskylä, Lahti, Oulu, Tampere ja Turku. Mittareiden osalta, joissa on käytössä tieto Pohjois-Savon tasolla vertailualueina toimivat Keski-Suomi, Pirkanmaa, Pohjois-Karjala, Pohjois-Pohjanmaa, Päijät-Häme ja Varsinais-Suomi. Lisäksi tarkastellaan koko Suomen keskiarvoa.

Lasten parlamentin vuonna 2021 kokoamia näkemyksiä
hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä